

1 Diskusjonsgrunnlag om habilitet

2 Innledning

3 I dette diskusjonsnotatet har vi samlet en rekke spørsmål som kan oppstå for tillitsvalgte i
4 forbindelse med valg eller i rollen som tillitsvalgt. Hensikten med notatet er å brukes til
5 egenrefleksjon eller gruppearbeid for å bygge kompetanse på habilitet.

6 Som hovedregel er alle definert som habile i kraft av sitt verv i eller for NITO, og har plikt til å
7 utføre sine oppgaver i henhold til sitt mandat, herunder lov- og avtaleverk. Retningslinjene for
8 habilitet beskriver at man ikke er habil dersom man har en tilknytning til en sak eller en person
9 som gjør at det er rimelig grunn til å tvile på at man kan opptre upartisk og til organisasjonens
10 beste. Man er heller ikke habil dersom saken eller avgjørelsen har særlig personlig eller
11 økonomisk interesse for deg eller noen av dine nærstående.

12 Hvis man ikke er habil, skal man ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av den konkrete
13 saken. Det er flere hensyn som taler for at den som har egeninteresse i utfallet av en sak, eller
14 som har et nært slektskap eller vennskap til noen av partene, ikke bør behandle eller avgjøre
15 vedkommende sak. For det første kan det være fare for at vedkommende vil opptre partisk. For
16 det andre er det viktig at andre i og utenfor organisasjonen har tillit til at den som behandler
17 saken opptre upartisk. Dessuten skal habilitetsreglene beskytte mot utilbørlig press utenfra.

18 Mange av spørsmålene i notatet gjelder habilitet og skal behandles etter *Retningslinjer for*
19 *habilitet*. Vi har bevisst valgt å ta med spørsmål som ikke skal behandles etter disse
20 retningslinjene, men som vi vet at tillitsvalgte stiller spørsmål om. Det gjelder spørsmål knyttet
21 til valgbarhet for den enkelte ved et valg og det gjelder spørsmålet om man samtidig kan inneha
22 flere verv i organisasjonen.

23 Retningslinjene omhandler ikke spørsmålet om valgbarhet til verv i organisasjonen. Spørsmål
24 om valgbarhet avgjøres på bakgrunn av bestemmelser som gjelder for det aktuelle valget.

25 Når det gjelder kombinasjon av flere verv er dette ikke begrenset i retningslinjene. Dette vil
26 håndteres av organisasjonsdemokratiet, og retningslinjene vil fange opp eventuell inhabilitet i
27 enkeltsaker.

28 Det er også viktig å ha med seg med i vurderingen av habilitet at man som utgangspunkt er habil.
29 Spørsmålet om man er habil må avgjøres konkret. Spørsmålene som stilles her er laget for å
30 bevisstgjøre den enkelte i forbindelse med vurderingen og som et grunnlag for diskusjon.
31 Svarene dere kommer frem til kan likevel ikke brukes som en fasit for å løse et konkret
32 habilitetsspørsmål som oppstår for deg i ditt verv.

33 / Tillitsvalgtes deltagelse i lønnsforhandlinger

- 34
- 35 1. Er du habil til å forhandle på gruppenivå om det gir deg egne lønnsgodter?
 - 36
 - 37 2. Er du habil til å forhandle på gruppenivå dersom forhandlingene gjelder individuell
 - 38 lønnsfastsettelse (offentlig sektor)?
 - 39
 - 40 3. Er du habil til å forhandle din egen lønn dersom forhandlingene gjelder individuell
 - 41 lønnsfastsettelse (offentlig sektor)?

- 42
- 43 4. Du har deltatt i arbeidsgivers forhandlingsdelegasjon med en annen fagforening. Som
- 44 bedriftsgruppeleder for NITO skal du forhandle med arbeidsgiver om NITOs
- 45 lønnsoppgjør i virksomheten. Vil du være inhabil?
- 46
- 47 5. Du er mellomleder i virksomheten uten budsjettansvar. Som bedriftsgruppeleder for
- 48 NITO skal du forhandle med arbeidsgiver om NITOs lønnsoppgjør i virksomheten. Vil du
- 49 være inhabil?

50 **II Tillitsvalgtes deltagelse i omstillingsprosesser**

51

- 52 1. Er du inhabil til å utføre vervet som tillitsvalgt i en oppsigelsesprosess, dersom du er
- 53 kjent med at du er oppført på en § 15-1-liste (innkalling til individuelt drøftingsmøte før
- 54 oppsigelse)?
- 55
- 56 2. Er du inhabil dersom du er pålagt taushetsplikt om informasjon i forbindelse med
- 57 drøftinger på egen arbeidsplass, og ser at du selv blir berørt av utfallet i saken?
- 58
- 59 3. Er du inhabil som tillitsvalgt i en nedbemanningssituasjon der en god venn eller slektning
- 60 blir foreslått nedbemannet?
- 61
- 62 4. Du har deltatt som tillitsvalgt i en tidligere omstillingsprosess og har erfaring fra denne
- 63 prosessen. Kort tid etter foreslår arbeidsgiver en ny omorganisering. Vil du da være
- 64 inhabil som tillitsvalgt til å delta i den nye omorganiseringsprosessen?
- 65
- 66 5. Du har vært vitne til at et medlem ved flere tilfeller har vist uakseptabel oppførsel på
- 67 arbeidsplassen. Arbeidsgiver innkaller medlemmet til drøftingsmøte om mulig
- 68 oppsigelse på grunn av arbeidstakers forhold (aml. § 15-1). Arbeidstaker ber uttrykkelig
- 69 om din bistand i møtet. Er du habil til å representere ham overfor arbeidsgiver? Stiller
- 70 det seg annerledes dersom det var arbeidsgiver som ba deg om å delta i møtet?
- 71
- 72 6. Det er en konflikt på arbeidsplassen mellom en leder og en ansatt i samme seksjon.
- 73 Begge er medlemmer av NITO. Lederen kommer først til deg og ber om din bistand og du
- 74 starter med å bistå lederen. Senere kommer den underordnede til deg og ber om
- 75 bistand. Vil det være mulig å bistå den underordnede?
- 76
- 77 7. Hva gjør du dersom du har en habilitetskonflikt du ikke ønsker å være åpen om?
- 78

79 **III Spørsmål om innkjøp og bruk av økonomiske midler**

80

- 81 1. Når er du inhabil ved innkjøp eller forhandlinger på vegne av NITO?
- 82
- 83 2. Når er du inhabil ved behandling av søknader om økonomiske midler eller andre goder?
- 84

85 **IV Verv i NITOs interne organer (bedriftsgruppestyret, avdelingsstyret, hovedstyret mv)**

86

- 87 1. Er du inhabil dersom du har utarbeidet møteinnkallingen eller laget saksfremstillingen
- 88 om saken?
- 89

2. Organet har en sak til behandling vedrørende organiseringen av NITOs avdelinger. Er du inhabil dersom du har engasjert deg sterkt i saken før den kom til behandling i organet / styret?
3. Er du inhabil dersom organet skal behandle en sak om å godkjenne innkjøp av laptop til deg selv eller godkjennelse av reiseutgifter til deg selv?
4. Er du habil hvis du har en nær relasjon til en ansatt i sekretariatet og skal ta beslutninger på bakgrunn av saker vedkommende har forberedt?

V Behandling av saker i flere organer

1. Dersom en sak skal behandles i flere organer. Vil man være inhabil ved behandling av saken dersom man allerede har behandlet den i et annet organ?
2. Endrer dette seg om du er den som har laget saksfremlegget i saken?
3. Er det en forskjell om du er leder av det første organet som behandlet saken?
4. Er det forskjell om dette er en klagebehandling, hvor klageorganet skal behandle en klage på deg selv eller det organet du var medlem av?

VI Utførelse av verv i organer utenfor NITO

1. Er du som tillitsvalgt inhabil til å sitte som styrerepresentant eller bedriftsforsamlingsrepresentant for alle ansatte for eksempel i et aksjeselskap?
2. Finnes det situasjoner hvor du som ansattrepresentant nevnt ovenfor, må fratre som inhabil under styrebehandlingen?

VII Spørsmål om man kan velges til ulike verv (valgbarhet)

1. Bør personer som er i nær relasjon, for eksempel far og datter, unngå å sitte i samme lokallagsstyre?
2. Kan ansatte i andre fagforeninger ha verv i NITO?
3. Kan registrerte partnere/familiemedlemmer sitte i et NITO-organ samtidig? Utgjør det noen forskjell dersom en av dem er leder for organet?
4. Kan partnere/andre romantiske forbindelser/familiemedlemmer av ansatte i NITO ha verv? Hvis ja, - hva betyr organisasjonsnivå og type verv?
5. Kan registrerte partnere/familiemedlemmer være delegat med stemmerett når partner eller familiemedlemmet er kandidat til et verv?